

smo lepo opleli in okopali, osipali, pa ni lepe kornuže, krompir je slab. Res je to!

Okapanje ni dovajanje hrane rastlinam naravnost, nego posredovanje, da se hrana (gnoj, ki smo ga dali) hitreje razkrajja (prekuha — preperi) in mineralne snovi v zemlji lahko preidejo v ono obliko, da jih rastlina lahko vsrkava (jé); okopavanje je torej zračenje rastlinskega stanovanja in pobijanje tistih rastlin, ki jih mi ne rabimo, ki naši kornuži, krompirju itd. krađejo brano.

Ker se največ plevela razvija najbolj svobodno po žetvi, ki nima tekmeča, se ga ravno s praho (večkratnim oranjem ob pravem času) lahko z manjšimi stroški največ uniči, zemlja bo rahla, samo še gnoj in bo pridelek večji in boljši, naš kruh bo boljši in debelejši prašiči v naših hlevih tudi brez dokupljene kornuže ter dobre molznice v zdravih hlevih.

Ne smemo pozabiti, da se nahajamo v neposredni bližini svetovnoznanege zdravilišča, kamor zahaja tudi agrarna publika, ki ima oči odprte povsod — pa tudi trgovci iz inozemstva, mogoče so prišli k nam samo radi trgovskih poslov in se hočejo na lastne oči prepričati o stanju našega pridelka itd. Kake spomine bodo odnesli od nas, ako najdejo pri nas okrog krasnih stavb in parkov zanemarjene njive in travnike, živino in domove, naše priprosto orodje, prav gotovo ne bo to pospešilo naše zunanje trgovine ter bi v takem slučaju vrgli slabo luč na ozadje — bodi še tako intenzivno.

Čigava je večina sadja na stojnicah — zelo znamenitega štajerskega — ampak onstran Sotle je zrastle, ker tam pridno negovano uspeva, pri nas pa samo od sebe noče. Kje je mleko — in kako ceno ima — kje lepa živina — kje pasma — kje lepi vrtovi in zakaj marsikaj tako?

Kmetje posestniki — zlasti sinovi, ura se bliža polnoči — ne klobuka po strani, ampak v ravnovesje, imamo letnico 1930 ne mogoče 1830, poglejmo

okrog sebe, da ne bo prepozno. Pokažimo zlasti tu v tujskem središču, da jugoslovansko kmetijstvo raste, se izpopolnjuje, da naš kmet zna zemljo obdelovati in zna ugodnosti izrabiti, živino rediti, sadno drevje in trto saditi, ravno tukajšnja posestva naj delajo reklamo za naše kmetijske proizvode.

Glejte primer reklame večjih trgovin in sličnih ustanov — povsod reklamni letaki na najbolj prometnem kraju, na vseh križiščih, torej povsod, tam kjer se zbira največ ljudstva, nikjer pa ne v samotnem kotu ali samo v žepu lastnika. Pokažimo tudi mi na zunaj, kaj znamo in kaj premoremo.

Tako reklamo napravimo tu, kjer je prostor za to, da bo v prid celi jugoslovanski produkciji in v ponos celemu šmarskemu okraju, ki je delal kot pionir za naše narodno gospodarstvo — in to vsi v složnem delu za blagor skupnosti.

Fran Novak, Slatina.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 20. septembra so pripeljali špeharji na 35 vozeh 83 komadov zaklanih svinj, kmetje 16 voz krompirja, 9 čebule, 9 zelja, 3 kumare, 12 voz sena, 8 otave in 6 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 18 do 24, krompir 0.75 do 1.50, čebula 1.50 do 3, zelje 1 do 5, kumare 0.50 do 1, seno 65 do 75, ječmen 1.50, oves 1.25, kornuža 2, ajda 1.50, proso 2.50 Din. Kokoš 30 do 45, piščanci 25 do 65, raca 20 do 30, gos 60 do 80, puran 60 do 90, domači zajec 10 do 35 Din. Česen 18, gobe 1 do 1.25 Din. Jabolka 3 do 6, hruške 6 do 10, slive 3.50 do 5, breskve 5 do 8, grozdje 5 do 10 Din. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 32 do 36, jajca 1.25 do 1.50, med 15 od 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 19. septembra je bilo pripeljanih 470 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad po 100 do 125 Din, 7 do 9 tednov stari po 180 do 200 Din, 3 do 4 mesece stari po 280 do 300 Din, 5 do 7 mesecev stari po 420 do 500 Din, 8 do 10 mesecev stari po 580 do 680 Din, eno leto stari po 1000 do 1300 Din. 1 kg žive teže so prodajali po 11 do 13 Din, 1 kg mrtve teže

pa po 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 226 komadov.

NAŠA DRUŠTVA

Središče ob Dravi. Katoliško prosvetno društvo vabi na svoj redni občni zbor, ki se vrši v društvenem domu dne 28. septembra ob 7. uri zvečer. Ob tej priliki bo imel g. dr. Janžekovič od Sv. Miklavža predavanje s sklopničnimi slikami o Lurdu. Udeležba je za člane društva obvezna, vsi prijatelji društva in tisti, ki bi se radi poučili o svetovnoznaneem Lurdu ter videli tudi krasne slike, iskreno vabljeni!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Domače bralno društvo priredi v nedeljo, dne 28. septembra 1930 po večernicah ob pol štirih v uti g. Pergerja lepo in zanimivo igro »Lovski tat« v petih dejanjih. Ker je to ena zadnjih iger v tem letu, zato ste vsi, mladi in stari prisrčno vabljeni, da posetite to prireditev v obilnem številu. Podpirajte naše društvo, ki širi prosveto med našo mladino z dobrim čtivom!

Ponikva ob južni železnici. V nedeljo, dne 14. septembra so nas obiskali Smarčani. Sama mladina je bila. A ta mladina ni bila gosposko polizana, športsko prifrknjena, ampak zdrava, klena, navdušena in požrtvovalna. Zakaj to povdarjam? Zato, ker je ta mladina na pravi poti, kakršno je zamislil slavni ekof Slomšek in povdarjam zato, ker imamo tudi mi mladino, ki pa se je drži neko mrtvilo, neka malodušnost. Čemu to? Tako lep je vzor, ki ga nam je naslikal Slomšek, ali se ga ne bomo oklenili? Nič bojazni, nič obzira na desno in levo, proč z vsem tem. Ponkovska mladina, kvišku! — Smarčani naj ti bodo zgled! Zato zahvaljeni, ki ste nas v nedeljo v kljub slabemu vremenu obiskali. Mi smo vam hvaležni ter vam kličemo: Bog živi!

Ponikva ob južni železnici. Šentpeterčani blizu Maribora pridejo. Živijo! Dne 28. septembra tega leta nameravajo napraviti poučni izlet na našo slavno Ponikvo. In nastopiti hočejo pod župnijskim kozolcem z igrami in tamburaši. Hej, Ponkovljani, skajimo jim gostoljubnost in čast s tem, da se prireditev po večernicah udeležimo. Okrasite dekleta oder in kozolec. Vstopnina bo malkostna, komaj tri dinarčke. Sicer pa že predavanje zasluži vso našo pozornost. Torej na evidenje v prav obilnem številu!

Vsi veliki načrti, katere so zasnovali ogrski in hrvatski plemenitaši, da bi se otresli avstrijskega jarina, so bili s tem prekrizani.

Vse priprave, ki so se že podvzele za izvedbo osvobodilnega načrta, so bile zaman. Zavezniki so postopali prepočasno, deloma pa so bili nedini med seboj. Ko so uvideli, da ni več rešitve, so se hoteli ukloniti, toda bilo je prepozno, igra je bila zgubljena.

XXIII.

Na Schlossbergu.

Zašto da umrem, kad mi vreme nije,
Mladost moju zemlja da pokrije . . .
Hrvatska narodna.

Minulo je že več ko 250 let, odkar so sedeli strogi sodniki na cesarjevo povelje pod predstvom kneza Lobkoviča v tajnem svetu: Knez Dietrichstein, grofje Lamberg, Nostic, Martinic, Viljem in Boltažar Starhemberg, Auersperg, Sonches, Zinzendorf, Trautmannsdorf, Sprinzenstein, Königsegg, baron Hoher pl. Hohenegg ter predsednik dvornega vojnega sveta Montecucculi.

Nobenega Ogra ni bilo med njimi, kar je bilo značilno za nepristranost tega sodišča.

Tajni svetniki so spoznali zarotnike kot krive.

Bila je temna noč od 27. na 28. aprila l. 1671, ko so spravili grofa Nadasyja iz deželne hiše na rotovž. Tam ga je prevzel mestni sodnik Moser. Drugi dan so mu cesarski komisarji naznanili smrtno obsodbo. Starec 64 let, bled in bolehen, je mirno poslušal obsodbo.

»Vsa moč je od Boga,« je vzkliknil ter se je potrpežljivo vdal v svojo usodo. Prosil je, da bi smel voliti 10.000 gld. v blagor svoje duše. Ko je opravil spoved ter prejel sv. obhajilo, so ga v četrtek, dne 30. aprila odvedli v mestno hišo, da ga usmrtijo. Meščanske straže so stale pred rotovžem, četa dragoncev je jezdarila po mestu, in oddelek polka Rio je stražil ob vhodu v mesto. Rotovž so obdali z verigami, da nikdo ni mogel blizu, pripravljeni so tudi bili gasilci, ker so se bali požiga.

V mestni sobi je prebral mestni sodnik Ivan Moser grofu Nadasyju še enkrat smrtno obsodbo. Grof se je vedel mirno in dostojanstveno. Njegov najljubši strežaj Gorffy mu je odprl s solzami v očeh jopič, mu uredil dolge lase ter zavezal oči. Nesrečni grof je sedel na s črnim prtom prevlečeni naslonjač, in ko je sedmokrat zaklical

Sprejem

sprejemem takoj. Oskrbha v hiši. Tudi stroj imam na prodaj. Franc Caf, čevljar, Sv. Rupert v Slov. goricah. 1151

Prodaj

zaradi starosti vinarstvo posestvo Razvanje 87. Vpraša se pri Jožef Slainberger, Kacijanerjeva ulica 10, Maribor. 1172

Služkinja

začetnica z dežele se sprejme. — Vprašati v trgovini, Maribor, Grajski trg 2. 1173

Pastir

pošten, šole prost, se sprejme. Ludvik Mandl, Zg. Radvanje 46 pri Mariboru. 1178

Učenc

za krojaštvo se sprejme. J. Lorber, Maribor, Aleksandrova cesta 250. 1152

Gornja Ponikva. Prosvetno društvo »Slo-m-šeka« priredi v nedeljo, dne 28. septembra, ob 3. uri popoldne v župnikovi uti vesel in zanimiv koncert. Nastopili bodo domači pevci in pevke pod vodstvom našega agilnega bogoslovca g. Tineta Uranjek. Zapeli bodo nekaj pesmi z mešanin, in nekaj pa s posameznimi zboroma. Pesmi se bodo tudi v istinitosti prednašale. Vmes nastopi tudi popotnik, v mraku bodo zapeli novi zvonovi, bela smrt bo klepala koso, no in tudi Nace Hlačnica pred komisijo, ali bolje pred sodnijo bo povedal od mater in očetov in druge zanimivosti. Spored je pester in poln smeha, pa pomislite, vse zastonj, ne bo nič koštalo, zato vljudno vabljeni domačini in sojenje. — V nedeljo, dne 5. oktobra ima zgoraj imenovano društvo svoj redni letni občni zbor zjutraj po službi božji v župnišču v radijski sobi. Člani in članice iskreno vabljeni!

Slovenjgradec. V spomin 10 letnice koroškega plebiscita priredi slovenjgraško prosvetno okrožje dne 5. oktobra tega leta »Koroški dan«. Proslava koroškega dne se bode vršila na prijaznem griču in obče znani božjepotni cerki Sv. Križ nad Dravogradom. Na sporedu je služba božja za na Koroškem padle junake in govori na prostem, petje in deklamacije. Sveto opravilo in cerkveni govor bo imel č. g. prof. dr. Josip Hohnjec, predsednik Prosvetne zveze v Mariboru. Prodajali se bodo tudi posebni spominski znaki in brošurice »Koroški Slovenci ob 10 letnici plebiscita. Prosvetna in bralna društva iz Mislinjske, Mežiške in Dravske doline so vabljena, da v svojem okolišju pridno agitirajo med članstvom in nečlanstvom za obilno udeležbo. Pa tudi pevske zbori so vabljeni, da se proslave udeležijo s svojimi pevci. Med govori se bodo peče koroške narodne pesmi, v cerkvi po končanem svetem opravilu se boje pa zapela ena žalostinka. Dobro bi bilo, da bi bili pevci prej zbrani pri Sv. Križu, da bi bila tam še ena skupna pevska vaja. Lepake, katere so prosvetna in druga društva kakor tudi posamezniki te dni prejeli, naj se raz-

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Ipavc Benjamin v Mariboru zopet ordinira od 9. do 11. in od 3. do 4. ure v svojem sanatoriju v Tomšičevem drevoredu (prej Kokošinekovem drevoredu) št. 238 na koncu Prešernove ulice, ki se začinja pri Turadovi veletrgovini na Aleksandrovi cesti. 1159

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 367. — Znamko za odgovor! 1171

Sprejme se viničar s 3 do 4 delavnimi močmi. Spreten v vinarskem in sadjarskem delu. Maribor, Meljska cesta 64. 1155

Za prodati raznovrstna posestva. Grošl Josip, Slivnica pri Mariboru. 1154

Mlinarja starejšo zanesljivo osebo za navadni kmečki mlin na kamne sprejme takoj Franc Rašl, Rogoznica pri Ptuj. Plača po dogovoru. 1158

Dekla se sprejme, se lahko učiti tudi kuhati. Župnišče Črešnjevce, Slov. Bistrica. 1179

obesijo na vidnih mestih, da bodo vsakomur vidni. Posebej se vabimo vse narodno čuteče prebivalstvo, da se zgodovinske in narodne proslave na meji bivše Koroške v čim večjem številu udeležijo, da se boje ta »Koroški dan« res prava manifestacija vseh zavednih Slovencev-Jugoslovanov na Koroški meji.

Zavrč. Tombola priredi strokovna zveza viničarjev, skupina Zavrč v nedeljo v nedeljo, dne 28. septembra popoldan pri g. Jožefu Vesellu v Turskem vrhu. Mnogo krasnih dobitkov. Karte po dva dinarja. Prijatelji od blizu in daleč vabljeni vsi na tombolo, posebno domačini. Odbor.

Prodaja in popravila najbolje in najceneje z večletno garancijo. — Velika izbira ur, zlatine, srebrnine, poročnih prstanov in očal. Neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 1186

Jakob Mulavec, urar, Maribor, Kralja Petra trg 1.

Istotam se sprejme učenca.

Najem, nakup malih, srednjih posestev, mlinov, trgovin, gostiln išče več resnih ponudnikov. Prijave brezplačno na »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. Ondi tudi naveti, revizija zavarovalnin itd. 1184

Sprejme se priden fant k živini in za poljsko delo. Plača Din 200.—. Ponudbo z navedbo starosti je poslati upravi »Slovenskega Gospodarja« pod takoj. 1185

DOPISI

Pobrežje pri Mariboru. Od srčne kapi zadet je v nedeljo, dne 21. septembra dopoldne nenadoma preminul v najlepši moški dobi bivši vlakovodja drž. železnic gosp. Martin Klethofer, rodom iz St. Vida pri Ptuj. Bil je mož mirnega značaja ter blagega srca. Z njim izgubi pobreško pogrebno društvo agilnega člana in odbornika. Zapušča žalujočo vdovo in dve hčerki. Pogreb se je vršil v torek, dne 23. septembra ob štirih popoldne. — Blagopokojnemu naj sveti večna luč, preostale pa naj tolaži Bog!

Ruše. Po zadnji »ruški nedelji« so se v cerkvi našli: ženska ročna torbica, molitvenik, dve prazni denarnici in dežnik. Lastniki dobijo izgubljene reči pri cerkvenem predstojništvu.

Ptuj. Tombola krajevnega odbora tukajšnje invalidske organizacije ni bila v nedeljo, dne 21. septembra izvršena in se jo je preložilo na nedeljo, dne 28. septembra ob 15. (3) uri popoldan. Pozivamo torej vse znance in prijatelje vojnih invalidov in vojnih vdov, ki so v bližini mesta Ptuja, da ne zamudijo ugodne prilike, kajti dobitkov je mnogo, med njimi je šest tombol. Glavni dobitek je pohištvo, obstoječe iz štirih delov, omarca, postelja, nočna omarica in miza. Vrednost glavnih dobitkov je 1.200 Din. Tablice so po 2 Din komad. Istočasno prosimo vse g. župnike, občinske predstojnike in posameznike, katerim smo poslali prošnje za prostovoljne prispevke k naši tomboli, da bi po priloženih položnicah vsaj nekaj nakazali, tako, da se nam vrnejo stroški. Za vsak najmanjši dar se vam že vnaprej pristrčno zahvaljuje odbor.

Sv. Vid pri Ptuj. Dne 15. septembra je zatisnil oči najstarejši naš faran Jurij Zajšek iz Trnovca. Dosegel je visoko starost 91 let in pol. Do zadnjega je bil še jasna duha in je lepo pripovedoval o laški vojski. Pokojni je služil pod Radeckijem v vojski v zgornji Italiji. Naj mu sveti večna luč! — Ta teden smo začeli s trimesečnim gospodinj-skim tečajem. Obiskuje ga 20 deklet in dve gđc. učiteljici. Upamo, da se bodo dekleta dosti lepega naučila, saj vodi tečaj gospa Premrov, ki se res lepo trudi z dekleti. Pomaga ji gospodična Mlakar iz Ptuja. — Gorice nam lepo kažejo, Bog daj le lepo vreme. pa bo vince, da se bo smejala.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Na prvo nedeljo v septembru so se v Pršetincih izvršile kar tri blagoslovitve. Blagoslovljena sta namreč bila dva prenovljena vaška križa in prenovljena pršetinska kapela. Vse je opravil domači g. župnik. Oba križa in kapelo pa je prenovil pršetinski umetnik-samouk g. Janez Obrhan. Priznati se mora, da je vse prav čedno uredil in da je ljubezen vodila njegove roke pri tem delu. Po blagoslovitvi so še radodarni vaščani pri skupni večerji darovali 215 Din za Društveni dom. Kakor je nadvse lepo in posnemanja vredno, da ti tako skrb za lepotosvojih križev in kapelo, tako je gotovo tudi lepo, da tako radi in mnogo darujejo za dobre namene. Bog jim stotero povrni vso skrb za lepoto božjih znamenj in tudi darežljivost!

Št. Peter pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo torej gremo. Namreč na Ponikvo, da vidimo in spoznamo kraj, kjer je tekla zibelka življenja velikemu Slo-m-šeku, ki je kaj rad prihajal kot škof v Mariboru k Št. Petru. Z

ime Jezus in Marija, se je zabliskal nad njim meč krvnika Mihaela Langmanna in ponosni grof Nadasdy je izdihnil svojo dušo.

Nato so pristopili trije možje, položili truplo v krsto ter ga pokazali z glavo vred na rotovškem mostu občinstvu. Zvečer so ga nesli k Avguštin-cem in odtod prepeljali v rodbinsko grobnico v Lakenhaus na Ogrskem. Cesar Leopold je dal brati nekaj tisoč sv. maš za dušni mir obglavljenega.

Že 27. aprila 1671 je došel baron Abele pl. Lihenberg z dr. Molvic v Dunajsko Novomesto, dal poklicati župana Eierl pl. Eiersberg ter gvardijana očetov kapucinov p. Otona ter jima naznanil obsodbo obeh grofov Zrinjskega in Frankopana. P. Oton je dobil nalog, da jih pripravi na smrtno uro, krvnik Peter Schultheis je prišel iz Ödenburga, da izvrši sodbo, poveljnik grada baron Ehr od Pijiskega polka je imel skrbeti za red in mir med izvršitvijo kazni.

Grof Henrik Mansfeld, kateremu je bilo iz-ročeno nadzorstvo obeh obsojencev, je dal že ob četrti uri popoldne zapreti mestna vrata, baron Abele in dr. Molvic sta šla s palico in z mečem v spremstvu tajnika Podesta ter pet tajnih pikar-

niških uradnikov v grad, da naznanijo nesrečnem smrtno obsodbo.

Grof Zrinjski je prebledel, ostal pa je miren. Frankopan je tožil, da je še premlad in se še ne more pripraviti na smrt, ker ima še mnogo opravkov; tudi je zadnji svojega rodu, zato vendar ne bi smelo biti, da bi že zdaj umrl. Prosil je milosti, da sme pisati cesarju, kar se mu je nazadnje dovolilo. Tako je pisal še 28. aprila milostno prošnjo na vladarja s podpisom:

»Novomesto, torek, 28. aprila 1671 ob enajstih ponoči v senci smrti. Fran Frankopan.«

V pismu, pisanem v italijanščini, je vzel slovo od svoje soproge Julije, ki je bivala tačas v Benetkah ter ji priporočil svojega ljubljeneega strežaja Bernardina.

Kakor pripoveduje zgodovina, je povzročil nek Frankopan smrt vojvode Friderika Prepirljivega, drug Frankopan pa je baje izdal zadnjega Hohenštaufovca.

Ko je obsojeni Fran Frankopan zaprosil milosti, ga je zasmehoval nek pisar tako-le:

»Tudi Konradin, katerega je izročil prednik tvojemu gotovi smrti, je bil zadnji Štauberc, tudi Friderik Prepirljivi je bil zadnji Ba-benberčan.«

Gornja Ponikva. Prosvetno društvo »Slo-m-šeka« priredi v nedeljo, dne 28. septembra, ob 3. uri popoldne v župnikovi uti vesel in zanimiv koncert. Nastopili bodo domači pevci in pevke pod vodstvom našega agilnega bogoslovca g. Tineta Uranjek. Zapeli bodo nekaj pesmi z mešanin, in nekaj pa s posameznimi zboroma. Pesmi se bodo tudi v istinitosti prednašale. Vmes nastopi tudi popotnik, v mraku bodo zapeli novi zvonovi, bela smrt bo klepala koso, no in tudi Nace Hlačnica pred komisijo, ali bolje pred sodnijo bo povedal od mater in očetov in druge zanimivosti. Spored je pester in poln smeha, pa pomislite, vse zastonj, ne bo nič koštalo, zato vljudno vabljeni domačini in sojenje. — V nedeljo, dne 5. oktobra ima zgoraj imenovano društvo svoj redni letni občni zbor zjutraj po službi božji v župnišču v radijski sobi. Člani in članice iskreno vabljeni!

Slovenjgradec. V spomin 10 letnice koroškega plebiscita priredi slovenjgraško prosvetno okrožje dne 5. oktobra tega leta »Koroški dan«. Proslava koroškega dne se bode vršila na prijaznem griču in obče znani božjepotni cerki Sv. Križ nad Dravogradom. Na sporedu je služba božja za na Koroškem padle junake in govori na prostem, petje in deklamacije. Sveto opravilo in cerkveni govor bo imel č. g. prof. dr. Josip Hohnjec, predsednik Prosvetne zveze v Mariboru. Prodajali se bodo tudi posebni spominski znaki in brošurice »Koroški Slovenci ob 10 letnici plebiscita. Prosvetna in brajna društva iz Mislinjske, Mežiške in Dravske doline so vabljena, da v svojem okolišju pridno agitirajo med članstvom in nečlanstvom za obilno udeležbo. Pa tudi pevski zbori so vabljeni, da se proslave udeležijo s svojimi pevci. Med govori se bodo peče koroške narodne pesmi, v cerkvi po končanem svetem opravilu se boje pa zapela ena žalostinka. Dobro bi bilo, da bi bili pevci prej zbrani pri Sv. Križu, da bi bila tam še ena skupna pevska vaja. Lepake, katere so prosvetna in druga društva kakor tudi posamezniki te dni prejeli, naj se raz-

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Ipavc Benjamin v Mariboru zopet ordinira od 9. do 11. in od 3. do 4. ure v svojem sanatoriju v Tomšičevem drevoredu (prej Kokošinekovem drevoredu) št. 238 na koncu Prešernove ulice, ki se začenja pri Turadovi veletrgovini na Aleksandrovi cesti. 1159

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 367. — Znamko za odgovor! 1171

Sprejme se viničar s 3 do 4 delavnimi močmi. Spreten v vinarskem in sadjarskem delu. Maribor, Meljska cesta 64. 1155

Za prodati raznovrstna posestva. Grošl Josip, Slivnica pri Mariboru. 1154

Mlinarja starejšo zanesljivo osebo za navadni kmečki mlin na kamne sprejme takoj Franc Rašl, Rogoznica pri Ptuj. Plača po dogovoru. 1158

Dekla se sprejme, se lahko učiti tudi kuhati. Župnišče Črašnjevce, Slov. Bistrica. 1179

obesijo na vidnih mestih, da bodo vsakomur vidni. Posebej se vabimo vse narodno čuteče prebivalstvo, da se zgodovinske in narodne proslave na meji bivše Koroške v čim večjem številu udeležijo, da se boje ta »Koroški dan« res prava manifestacija vseh zavednih Slovencev-Jugoslovanov na Koroški meji.

Zavrč. Tombola priredi strokovna zveza viničarjev, skupina Zavrč v nedeljo v nedeljo, dne 28. septembra popoldan pri g. Jožefu Veselšč v Turskem vrhu. Mnogo krasnih dobitkov. Karte po dva dinarja. Prijatelji od blizu in daleč vabljeni vsi na tombolo, posebno domačini. Odbor.

Prodaja in popravila najbolje in najceneje z večletno garancijo. — Velika izbira ur, zlatine, srebrnine, poročnih prstanov in očal. Neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 1186

Jakob Mulavec, urar, Maribor, Kralja Petra trg 1.

Istotam se sprejme učenca.

Najem, nakup malih, srednjih posestev, mlinov, trgovin, gostiln išče več resnih ponudnikov. Prijave brezplačno na »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. Ondi tudi naveti, revizija zavarovalnin itd. 1184

Sprejme se priden fant k živini in za poljsko delo. Plača Din 200.—. Ponudbo z navedbo starosti je poslati upravi »Slovenskega Gospodarja« pod takoj. 1185

DOPISI

Pobrežje pri Mariboru. Od srčne kapi zadet je v nedeljo, dne 21. septembra dopoldne nenadoma preminul v najlepši moški dobi bivši vlakovodja drž. železnic gosp. Martin Klethofer, rodom iz St. Vida pri Ptuj. Bil je mož mirnega značaja ter blagega srca. Z njim izgubi pobreško pogrebno društvo agilnega člana in odbornika. Zapušča žalujočo vdovo in dve hčerki. Pogreb se je vršil v torek, dne 23. septembra ob štirih popoldne. — Blagopokojnemu naj sveti večna luč, preostale pa naj tolaži Bog!

Ruše. Po zadnji »ruški nedelji« so se v cerkvi našli: ženska ročna torbica, molitvenik, dve prazni denarnici in dežnik. Lastniki dobijo izgubljene reči pri cerkvenem predstojništvu.

Ptuj. Tombola krajevnega odbora tukajšnje invalidske organizacije ni bila v nedeljo, dne 21. septembra izvršena in se jo je preložilo na nedeljo, dne 28. septembra ob 15. (3) uri popoldan. Pozivamo torej vse znance in prijatelje vojnih invalidov in vojnih vdov, ki so v bližini mesta Ptuja, da ne zamudijo ugodne prilike, kajti dobitkov je mnogo, med njimi je šest tombol. Glavni dobitek je pohištvo, obstoječe iz štirih delov, omarca, postelja, nočna omarica in miza. Vrednost glavnih dobitkov je 1.200 Din. Tablice so po 2 Din komad. Istočasno prosimo vse g. župnike, občinske predstojnike in posameznike, katerim smo poslali prošnje za prostovoljne prispevke k naši tomboli, da bi po priloženih položnicah vsaj nekaj nakazali, tako, da se nam vrnejo stroški. Za vsak najmanjši dar se vam že vnaprej pristrčno zahvaljuje odbor.

Sv. Vid pri Ptuj. Dne 15. septembra je zatisnil oči najstarejši naš faran Jurij Zajšek iz Trnovca. Dosegel je visoko starost 91 let in pol. Do zadnjega je bil še jasna duha in je lepo pripovedoval o laški vojski. Pokojni je služil pod Radeckijem v vojski v zgornji Italiji. Naj mu sveti večna luč! — Ta teden smo začeli s trimesečnim gospodinj-skim tečajem. Obiskuje ga 20 deklet in dve gđc. učiteljici. Upamo, da se bodo dekleta dosti lepega naučila, saj vodi tečaj gospa Premrov, ki se res lepo trudi z dekleti. Pomaga ji gospodična Mlakar iz Ptuja. — Gorice nam lepo kažejo, Bog daj le lepo vreme. pa bo vince, da se bo smejala.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Na prvo nedeljo v septembru so se v Pršetincih izvršile kar tri blagoslovitve. Blagoslovljena sta namreč bila dva prenovljena vaška križa in prenovljena pršetinska kapela. Vse je opravil domači g. župnik. Oba križa in kapelo pa je prenovil pršetinski umetnik-samouk g. Janez Obrhan. Priznati se mora, da je vse prav čedno uredil in da je ljubezen vodila njegove roke pri tem delu. Po blagoslovitvi so še radodarni vaščani pri skupni večerji darovali 215 Din za Društveni dom. Kakor je nadvse lepo in posnemanja vredno, da ti tako skrb za lepotosvojih križev in kapelo, tako je gotovo tudi lepo, da tako radi in mnogo darujejo za dobre namene. Bog jim stotero povrni vso skrb za lepoto božjih znamenj in tudi darežljivost!

Št. Peter pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo torej gremo. Namreč na Ponikvo, da vidimo in spoznamo kraj, kjer je tekla zibelka življenja velikemu Slo-m-šeku, ki je kaj rad prihajal kot škof v Mariboru k Št. Petru. Z

ime Jezus in Marija, se je zabliskal nad njim meč krvnika Mihaela Langmanna in ponosni grof Nadasdy je izdihnil svojo dušo.

Nato so pristopili trije možje, položili truplo v krsto ter ga pokazali z glavo vred na rotovškem mostu občinstvu. Zvečer so ga nesli k Avguštin-cem in odtod prepeljali v rodbinsko grobnico v Lakenhaus na Ogrskem. Cesar Leopold je dal brati nekaj tisoč sv. maš za dušni mir obglavljenega.

Že 27. aprila 1671 je došel baron Abele pl. Lihenberga z dr. Molvic v Dunajsko Novomesto, dal poklicati župana Eierl pl. Eiersberg ter gvardijana očetov kapucinov p. Otona ter jima naznanil obsodbo obeh grofov Zrinjskega in Frankopana. P. Oton je dobil nalog, da jih pripravi na smrtno uro, krvnik Peter Schultheis je prišel iz Ödenburga, da izvrši sodbo, poveljnik grada baron Ehr od Pijiskega polka je imel skrbeti za red in mir med izvršitvijo kazni.

Grof Henrik Mansfeld, kateremu je bilo iz-ročeno nadzorstvo obeh obsojencev, je dal že ob četrti uri popoldne zapreti mestna vrata, baron Abele in dr. Molvic sta šla s palico in z mečem v spremstvu tajnika Podesta ter pet tajnih pikar-

niških uradnikov v grad, da naznanijo nesrečnejem smrtno obsodbo.

Grof Zrinjski je prebledel, ostal pa je miren. Frankopan je tožil, da je še premlad in se še ne more pripraviti na smrt, ker ima še mnogo opravkov; tudi je zadnji svojega rodu, zato vendar ne bi smelo biti, da bi že zdaj umrl. Prosil je milosti, da sme pisati cesarju, kar se mu je nazadnje dovolilo. Tako je pisal še 28. aprila milostno prošnjo na vladarja s podpisom:

»Novomesto, torek, 28. aprila 1671 ob enajstih ponoči v senci smrti. Fran Frankopan.«

V pismu, pisanem v italijanščini, je vzel slovo od svoje soproge Julije, ki je bivala tačas v Benetkah ter ji priporočil svojega ljubljeneega strežaja Bernardina.

Kakor pripoveduje zgodovina, je povzročil nek Frankopan smrt vojvode Friderika Prepirljivega, drug Frankopan pa je baje izdal zadnjega Hohenštavovca.

Ko je obsojeni Fran Frankopan zaprosil milosti, ga je zasmehoval nek pisar tako-le:

»Tudi Konradin, katerega je izročil prednik tvojemu gotovi smrti, je bil zadnji Štauberc, tudi Friderik Prepirljivi je bil zadnji Ba-benberčan.«

nami grede tudi naši mladi tamburaši. Odhod iz Maribora zjutraj ob pol šestih uri, tako da smo že okrog sedme ure na Ponikvi. — Vračamo se pa z večernim vlakom. Vožnja tja in nazaj velja 35 dinarjev. — Pred kratkem je prinesel Slovenski Gospodar iz neke šupnije dopis, v katerem se graja grda navada mož in fantov, ki med službo božjo postajajo pred cerkvijo. Pa tudi za nekatere šentpeterske može in fante bi veljala ta graja. Nič ni gršega in za Boga žaljivejšega kot to postajanje pred cerkvijo med službo božjo. Možje, fantje, ocesite se tega madeža. — Navzlic temu, da je bil naš kaplan premeščen v Maribor kot I. prefekt deškega semenišča in smo sedaj brez kaplana, imamo ob nedeljah in praznikih dvojno službo božjo.

Razvanje pri Mariboru. Občina Razvanje in krajevni šolski odbor sta poslala okrajnemu cestnemu odboru mariborskemu sledečo prošnjo: Glasom časnikiških poročil se bo takoj nadaljevalo z gradnjo ceste Limbuš—Pekre naprej proti Hočam. Pri tej priliki opozarjata v imenu razvanjskih občanov, da je del te proge od okrajne ceste Sv. Miklavža Reka pri odcepitvi v Hočah v smeri proti Razvanju že leta in leta v tako slabem stanju, da bi bilo silno potrebno, ako bi se gradnja ceste nadaljevala od te strani, to je iz Hoč proti Razvanju. Pri napovedanem komisijonalnem ogledu se bo upravičenost in nujnost te prošnje iz navedenih razlogov jasno dokazala. — Cerkveno proščenje pri podružnici sv. Mihaela v Razvanju se bo letos obhajalo prihodnjo nedeljo, to je dne 28. septembra. — Slovenski Gospodar je gostom na razpolago tudi v gostilni Martina Pukl.

Razbor pri Slovenjgradcu. Redka slovesnost se je vršila dne 8. septembra tega leta, ko sta zakonca Jurij in Marija Podojstršek, po domače stara Grobelnika z veliko udeležbo sorodnikov in drugih uglednih oseb obhajala zlato poroko ali 50 letnico zakona. Mož je obenem obhajal tudi jubilej 80 letnice starosti. Žena je nekaj mlajša. Jubilanta imata tri sinove in štiri hčere, ki so vsi poročeni. Na domu gospodari srednji sin Andrej. On je splošno priljubljen mož in je samouk v raznih strokah, na primer v mizarstvu, urarstvu, ključavničarstvu itd. in še vse, kakor tudi poljsko delo precej z lahkoto opravlja. Zahvala za prireditev gre sorodnikom in vsem drugim, ki so kaj pripomogli ali prispevali k temu. Zlatoporočencema pa ključemo: Bog naj vaju še mnoga leta živi!

Vužurg. Tu je umrl dne 14. septembra ruski inženir Aleksander P. Semenov-Vernstadt. Rajni je bil izvrsten strokovnjak, ki je vodil vse delo za električno razsvetljavo, izgotovil je vodovod za sanatorij in več drugih reči.

Ruše. Ruška nedelja je za nami. Neusmiljeno je bilo v soboto dopoldne, toda naši vrli romarji se niso dali prestrašiti ne od dolgega pota ne od hudih nalivov, prišli so skoraj polnoštevno kot prejšnja leta od Sv. Andraža, Sv. Antona, Sv. Lovrenca in Sv. Jakoba v Slov. goricah, iz Jarenine, Apač, Pljuške gore itd. Prinesli so lepo vreme v Ruše, kajti celo soboto popoldne in v nedeljo je bilo lepo, tako da so se mogli veselega srca vračati na svoje domove. V cerkvi se je našla ženska ročna torbica, mašna knjiga in denarnica. Izgubljene reči se dobijo pri cerkvenem predstojništvu.

Selnica ob Dravi. Dne 11. septembra smo izročili materi zemlji telesne ostanke blagega moža in očeta, posestnika v Črešnjevcu g. Antona Stahara. Rajni je bil priljubljen in spoštovan daleč okoli. To je dokazal tudi spreved, ki se je vil od hiše žalosti na pokopališče ob obilni udeležbi ljudstva. Iskrena hvala čč. duhovščini in pevskemu zboru za žalostinke, končno vsem ki so izkazali zadnjo čast blagopokojnemu. Njegovi duši pa naj sveti večna luč.

Št. Ilj v Slov. goricah. V sredo, dne 17. septembra smo pokopali tu 90 letnega star-

ška Francisa Fluherja, bivšega posestnika, šolskega načetnika, sodnega čelnika in iskrenega rodoljuba in narodnega boritelja. Pokojnik je bil znan po svoji veliki delavnosti za svetinje našega naroda. Stal je v letih 1890 do preobrata na čelu narodnih bojevnikov v občini Cirknica in okoliških občinah. Storil je nešteto korakov in je tudi mnogo prestal za narodno stvar. Svoje otroke je vzgojil v strogo narodnem in krščanskem duhu. Za njegove zasluge ga je sam kralj Aleksander odlikoval z redom sv. Save. Ljudstvo pa ga je odlikovalo s tem, da je bil splošno priljubljen. Vse ga je rado imelo. To je pokazal tudi pogreb. Ogromna množica ljudstva, posebno moških, se je udeležila pogreba. Spreved je vodil v spremstvu dveh gospodov jarenjski dekan in kanonik g. Čížek, ki je na grobu opisal velike zasluge pokojnikove za Št. Ilj. V imenu prijateljev-narodnih borcev se je poslovil od rajnega načelnika okrajnega cestnega odbora Fr. Žebot, ki je posebej povdarjal, da se Fluher nikdar ni sramoval svojega naroda in svoje vere in je tedaj branil slovenske pravice, ko ni bilo tako lahko biti Slovenec kot danes. Pevski zbor in godba ter domača požarna bramba in zastopniki domačih društev in občinski zastopi z župani so še posebej počastili blagega pokojnika. Bodi dobremu Francu lahka slovenska zemlja, katero je tako iskreno ljubil, in naj se pri Bogu raduje svobode, ki jo uživa slovenski rod!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Mnogokrat se pripeti, da gledamo s svojimi očmi v zračne višave, kako preko naše župnije in preko naših rdečih zvonikov letajo razni večji in manjši zrakoplovi. In kar skomine se nam večkrat vzbujajo in si mislimo: Ah, kako lepo in prijetno bi bilo, ko bi se mogel jaz ali ti peljati na taki veliki zračni pletel s kraja v kraj in gledati dol na male ljudi in male hiše. Pa seveda take vožnje po zraku stanejo denarce in vsak si ne more take zabave privoščiti. Pa ko bi te ptice v zraku ne delale toliko ropota in prasketanja! Pred nekaj tedni se je preko naših krajev peljalo skupaj kar šest takih letal. To vam je bilo pokanja in ropotanja, da bi nam kmalu bobenčki v ušesih popokali. Če morajo tudi oni, ki se zgoraj nad oblaki vozijo, prestatí toliko šuma in hrupa, kakor ga mi večkrat slišimo, potem je pa že boljše, da ostanemo raje kar na trdni in potrpežljivi zemlji in ne silimo v zračne višave, kjer bi se nam lahko še v glavi zavrtelo. — Letošnja letina je bila, hvala ljubemu Bogu, še jako dobra. Res je sicer, da je tu in tam naredila suša precej škode; pa da le toče ni bilo, ki bi nam naredila gotovo več škode kakor pa samo suša. Polagoma smo že pričeli hoditi gledat v gorice in tam pokušat, kako se mehča in sladi grozdje. Dobro je, da je prenehalo deževje, ki je pričelo povzročati gnilobo na grozdju. Če bo druga polovica septembra lepa in topla, potem lahko upamo na mnogo prav dobre kapljice. Če homo pa mogli tudi kaj vinca prdati, je pa spet drugo »baranje«.

Svetinje. Pri nas so začeli sedaj graditi lepo cesto iz Ivanjkovcev na Svetinje; dela so napredovala že na 600 metrov. Za naše kraje bo nova cestna zveza največjega gospodarskega pomena. Pa avtomobili bodo lahko drčali od Ivanjkovcev sem k nam.

Čadram. Odlikovana sta z redom Jugoslovanske krone vlč. g. župnik Franc Hohnjec in Flor Franc, župan in svetnik T.O.I. zbornice v Okoškem. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo! — Vremenske nezgode so v tukajšnji župniji napravile na poljskih in lepo obetajočih vinogradnih pridelkih ogromno škodo. Naprej je zadržala precejšnja suša poljske pridelke, potem nam je pa trikratna toča poškodovala koruzo, ajdo in drugo, najhujše pa vinograde dne 7. avgusta, tako da je ostala le ena četrtna tako željno prič-

kovane trgatve. Kako žalostno je pogledati sedaj v vinograd, kjer vidiš gola kolje s trsem, pod trsom pa polno suhih jagod, katere so odpadle vsled poškodb po toči. Tudi jabolka so prizadeta tako, da se bo težko kaj dalo spraviti v denar. — Katoliško izobraževalno društvo pridno dela in napreduje. Sprejem otročičev v Marijin vrtec je ganil marsikatero srce in orosil marsikatero oko. Le tako pridno naprej. Kaj ne, da nam priredite zopet kmalu kakšno igro? Dvorana, katero popravlja ljudska posojilnica, bo kmalu gotova in kakor se vidi, bo zelo lepo izdelana in tudi poslikana. — V Zlogoni gori je pred kratkem umrla nenadne smrti pridna gospodinja in mati Antonija Golčer. Zvečer v soboto je legla zdrava k počitku, zjutraj pa so jo našli v postelji mrtvo. Nagle in neprevidene smrti reši nas, Gospod!

Silvnica pri Celju. Prostovoljno gasilno društvo je koncem minulega meseca priredilo tombolo, združeno z veselico. Predvsem nam je prijetna dolžnost, da izrečemo najtoplejše zahvalo vsem, ki so ob prireditvi nudili svojo pomoč in vsem onim, ki so podarili razne dobitke. Z uspehom smemo biti povsem zadovoljni; vsota v društveni blagajni se je znatno pomnožila. Vendar smo še le nekako na pol poti do končnega cilja. Upamo, da se bodo kmalu oglasili s svojim deležem še ostali ustanovniki in v prav obilnem številu tudi podporni udje. Potem bodo izpolnjena naša želja, da si v kratkem omislimo motorno brigadno. V slučaju nevarnosti bo pa vaša korist, če bo gasilna pomoč v prvem hipu pripravljena. Dajte, da se vam bo dalo!

Sv. Krištof pri Laškem. Občinsko garantstvo je razrešeno ter je imenovan občinski odbor. Število odbornikov je znižano od 25 na 15. V novem občinskem odboru so: Trbovc Jožef, župan; odborniki: Cencelj Ivan, Gotan Franc, Jutršek Matevž, Klemen Franc, Knez Martin, Ing., Kloc Josip, Kokolj Franc, Kozmus Valentin, Kurnik Blaž, Lah Franc, Lešnik Alojz, Lončarjan Jožef, Pušnik Gregor, Senica Franc. Dosedanji gerent dr. Ivan Lovšin je občinsko upravo in gospodarstvo vzorno uredil, zato upajo vsi občani, da bo nova redna občinska uprava delo v prosep občine srečno nadaljevala.

Sv. Jedert nad Laškim. Umrla je kmetica Zofija Nemeč, po domače Kručka, stara 45 let. Šla je za svojim prvim možem, ki ji ga je vzela vojska, in svojim sinom Joškom, ki ga je zadela smrtna nesreča v gozdu. Njenega drugega moža in njeno hčerko naj Bog tolaži ob hudi izgubi!

Dobova. Kakor vsako leto, se je vršilo tudi letos prvo nedeljo po Malem Šmarnu, dne 14. septembra običajno letno žegnanje ač, kakor pravijo naši sosedge Hrvatje cerkveno proščenje. Svoječas so prihajali na ta dan verniki iz daljnih krajev. Tudi letos se je zbralo precej ljudstva, vendar je dežavno vreme marsikoga zadržalo doma, posebno iz oddaljenih krajev. V velikem številu pa so se udeležili našega žegnanja sosedge Hrvat. Prava cerkvena slovesnost je bila pri deseti sveti maši. Pred službo božjo je bila običajna procesija, katero je vodil videmski dekan duh. in konz. svetnik g. Medvešek. Po procesiji je bila slovesna služba božja, ki jo je imel brežiški frančiškanski gvardijan. Cerkvene svečanosti sta se udeležila v Dobovi se nahajajoča g. div. general Joškovič in sreski načelnik iz Krškega. Drugi del žegnanja, ki ga smatramo za neoficielnega, pa je bil bolj klaverno. Ze zjutraj so se fantje spoprijeli in zopet je imel nož besedo. Gostilničarji niso vsled deževja pričakovali velikega poseta, vendar so prišli na svoj račun. Pilo in pelo se je, kar je le bilo moči. Ta običaj sicer ni lep, a odpraviti se le ne da. Poleg tega so prilezli še komedijantje z dvema vertiljakoma, cirkusom in drugimi komedijami in so na ta način praznili tpe Dobovčanom.